

B. HEGEDŰS KATALIN

Informatikai kantáta három tételben az Erikanet megújítása kapcsán

Bevezető

A XX. század utolsó évtizedének legnagyobb jelentőségű, mindent érintő változása a kommunikáció területén az internet – ezen belül is elsősorban a világháló (www) – széles körű elterjedése. A digitalizációs technikák térnyerése, a személyi számítógépek terjedése és fejlődése, a széles sávú internethálózat elérése, nemcsak az ipari termelést változtatta meg, hanem robbanásszerű változást hozott a közösségek, a kultúra és a médiumok életében is.

Manapság alig van tizenéves fiatal, aki emlékezne az MP3-as lejátszók, az iPodok előtti korszakra. Ők azok, akik rutinszerűen le- és feltöltenek az internetre, néhány perc alatt megosztják egymással a tartalmakat, (sms, msn, közösségi oldalak) s bárhol, bármit „meggugliznak”, ha információra van szükségük.

Nehéz elmagyarázni nekik, hogy az előző nemzedék régebben postai levelek útján, noch dazu képeslapokon tartotta egymással a kapcsolatot (a sürgős szöveges üzenetek, akkoriban táviratnak hívták), s hogy a telefonköltségeket nem lebeszélhető egységekben, hanem tantuszban mérte.

Hús évrről beszélünk, ami az elmúlt korok technikatörténetének ismeretében igen rövid időnek számít, és sohasem hozott még ekkora változást. Az írógép első favázás szerkezetétől (melyet Kempelen Farkas 1779-ben fából készített, s leginkább egy zongorához hasonlított) az első gyárilag előállított írógépig (Remington, 1873) csaknem száz esztendő telt el.

S hogy miért is jutott mindez eszembe? 2009 őszén adta át Intézetünk a nagyközönségnek az *Erikanet – és elődjei* – közművelődési portál, tartalmában és arculatában megújult, második változatát. Ilyenkor az ember számot vet. Honnan is jöttünk? Mi volt tíz évvel ezelőtt? Mit kínálunk most, s merre haladjunk tovább?

A múlt

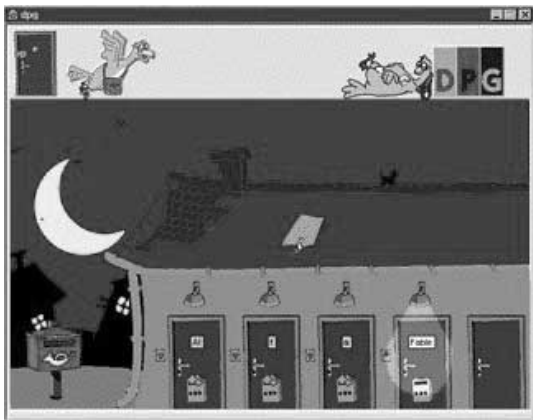
A közművelődési interneten való jelenlét fejlődésének megértéséhez szükséges röviden áttekinteni a világháló történetét. Néhány szóban meg kell említeni, honnan indult az egész kezdeményezés és melyek a jelenlegi struktúra alapjai.

„1991-ben Tim Berners-Lee bemutatta a www-t, azaz a World Wide Webet a genfi európai atommagkutató tanácsban (CERN), ami az interneten belül létesült új hálózat. Általa először sikerült grafikus felhasználói felületekkel is operálni, ami nagymértékben megkönnyítette a tájékozódást az egyes „oldalakon”. A kilencvenes évek közepéig sorra jelentek meg a nagy nemzetközi és országos szervezetek a világhálón, felismerve annak fontosságát és kommunikációs előnyeit. A kilencvenes évek közepére megjelentek az első online ajánlatok, boltok és áruházak. Beindult az e-commerce, vagyis az e-kereskedelem és ezzel együtt az e-business is.

A kommunizmus bukása utáni első lépések és az internet fejlődése, nemzetközi szinten, egy időben zajlottak le, ezért fontos látni, hogy amíg nyugaton könnyedén fejlődött az internet és fejlődtek az arra épülő iparágak, addig Magyarország a rendszerváltás gondjaival küzdött és csak jó pár év késéssel követte a nemzetközi trendeket.

A „magyar internet” fejlődéstörténete 1995-től indult, első fontos állomásával, a Sztaki angol-magyar – magyar-angol szótárának megjelenésével. Akkoriban mindössze 23 500 website működött és szolgálta ki az igényeket. Többségük statikus vállalati weblap volt. Tehát azzal, hogy a Sztaki egy online ingyenes szolgáltatást kínált, messze megelőzte a korát.

A második nagy mérföldkő a freemail indulása volt. A freemail egy népszerű ingyenes magyar e-mail rendszer neve, melyet a Soros Alapítvány C3 Kulturális és Kommunikációs Központja fejlesztett ki 1996-ban. A freemail létrehozása része volt a Soros Alapítvány, az internet hazai megismertetését és elterjedését elősegítő céljának. Mivel időközben a Matáv is fellépett mint internetszolgáltató, ezért okafogyottá vált a civil kezdeményezés. 1999. június 30-án a szolgáltatás ezért az Origo portálhoz került át. Tíz évvel ezelőtt a sajtóhírekben és az utcán kiragasztott matricákon népszerűsített szolgáltatásra, az indulását követő két napban, mintegy kétszázan regisztráltak. Egy héten belül pedig már kétezren rendelkeztek freemailes email címmel. A népszerűségét részben annak köszönhetjük az oldal, hogy a levelezéshez nem volt szükség külön internet előfizetésre.

Párhuzamosan a freemail mellett jött létre a DrótPostaGalamb nevű ingyenes asztali levelező szolgáltatás. A DrótPostaGalamb (rövidítve DPG) ingyenes levelezőprogram, amely Magyarországon az első ilyen programok egyike volt. Lehetővé tette, hogy egy helyi díjas hívással lekérhessük leveleinket. Itt jöttek létre az első levelezési listák is, amelyek tömegeket értek el. Vagyis egy olyan levelezési hálózat jött

létre, amelynek levélforgalmát az összes tag láthatta és generálhatta is egyben.”
(forrás: <http://hunt3ch.wordpress.com/>)

Az alapok tehát megvoltak ahhoz, hogy az internet megkezdje hódító útját Magyarországon is.

Mindeközben a közművelődési intézmények körében is elindult valamiféle internetes mozgolódás, pedig 2001-ben 3258 közművelődési statisztikai adatszolgáltató közül még csak 826 rendelkezett internet kapcsolattal. Ugyanebben az évben még csak 329 közművelődési honlap volt a hálózaton.

Néhány fontosabb évszám a területünkről

- 1991 Közösségi Adattár (Közösségfejlesztők Egyesülete)
- 1992 ALMA program (közművelődési programokat rögzítő szoftver, Budapest, ASZK, Petőfi Csarnok)
- 1995 Megjelennek az első közművelődési honlapok (pl.: Rózsa Művelődési Ház, Budapest, Petőfi Csarnok, Budapesti Művelődési Központ)
- 1998 Folkinfó tematikus adatbázis (Almássy tér)
- 1998–2000 A három éves NKÖM közgyűjteményi és közművelődési telematikai fejlesztési projekt megvalósítása
- 1999 MMHIR, az első országos közművelődési adatbázis (MMI)
- 1999 Telematikai konferenciasorozat indul közművelődési informatikusoknak
- 2000 Kulturális Szaknévsor 2000 (BMK)
- 2000 MKIR, az első megyei közművelődési adatbázis (Borsod-Abaúj-Zemplén megye)
- 2001 Kulturális webtérkép (Budapest, Petőfi Csarnok)
- 2002 Az MKIR rendszer szinte az összes régiót lefedi
- 2004 Az Erikanet átadása
- 2009 Az Erikanet megújítása

A jelen

Az *Erikanet* projekt (2004) megvalósulása új lehetőségeket teremtett a kulturális szférában, hiszen a korábbi rendszereknél (MMHIR, MKIR) hatékonyabb technológiai bázisra építve, szélesebb spektrumú adatgondozást és nagyságrendekkel nagyobb látogatottságot tudott biztosítani a közművelődés számára. A világháló nyújtotta felületen megjelenő adattartalmak iránt dinamikusan növekedett az érdeklődés, ami a kulturális szféra számára egyszerre jelentett lehetőséget, kihívást és továbblépést.

Az információs munka lényegét jelenti, hogy a visszajelzéseket gyűjtjük, elemezzük, s hogy a tapasztalatokat beépítsük a munkánkba. Az *Erikanet* közművelődési rendszer az elmúlt öt évben a partnerek véleményét (beszállítók, fenntartó, szolgáltatást igénybe vevők) figyelembe véve fejlődött, bővült, mind tartalmában, mind technológiájában.

Az Erikanet rendszer általános céljai:

A közművelődés széles körű népszerűsítése

- Szakmai adattár és találkozási pont kialakítása
- Közművelődési digitális archívum megteremtése
- A közművelődési szolgáltatások, események harmonizációja

Az *Erikanet* közművelődési portál 2009 szeptemberében ünnepelte ötödik születésnapját. Így elérkezettnek láttuk az időt, hogy arculatában és tartalmában is megújítsuk az oldalt. Hagyományainkhoz híven, az új honlapot a „születésénél” is bábáskodó, Országos Közművelődési Telematikai Konferencián mutattuk be.

Az általános és a szakmai oldalon új tematikus rovatokat indítottunk (koncertajánló, gyermekrovat, fesztivál- és kiállításajánló, pályázati hírek, szakmai rendezvények, szakmai képzések, nemzetiségi hírek). A honlap fejlesztésénél több olyan elemet építettünk be, melyet társintézményeinknél, hazai és külföldi kulturális szervezeteknél mint jó gyakorlatot láttunk (videobox, legolvasottabb hírek, interaktív felületek kialakítása).

Néhány újdonság

Közművelődési Ki-Kicsoda

Közművelődési Ki-Kicsoda rovatunkban szeretnénk összegyűjteni a magyarországi és a határon túli közművelődéssel, közösségi kultúrával, közösségfejlesztéssel foglalkozó munkatársakat. A fényképes adatlapon, részletes ismertetővel, egyéni pályarajzzal találkozhatunk, de az oldalon kapcsolatfelvételi lehetőség is van.

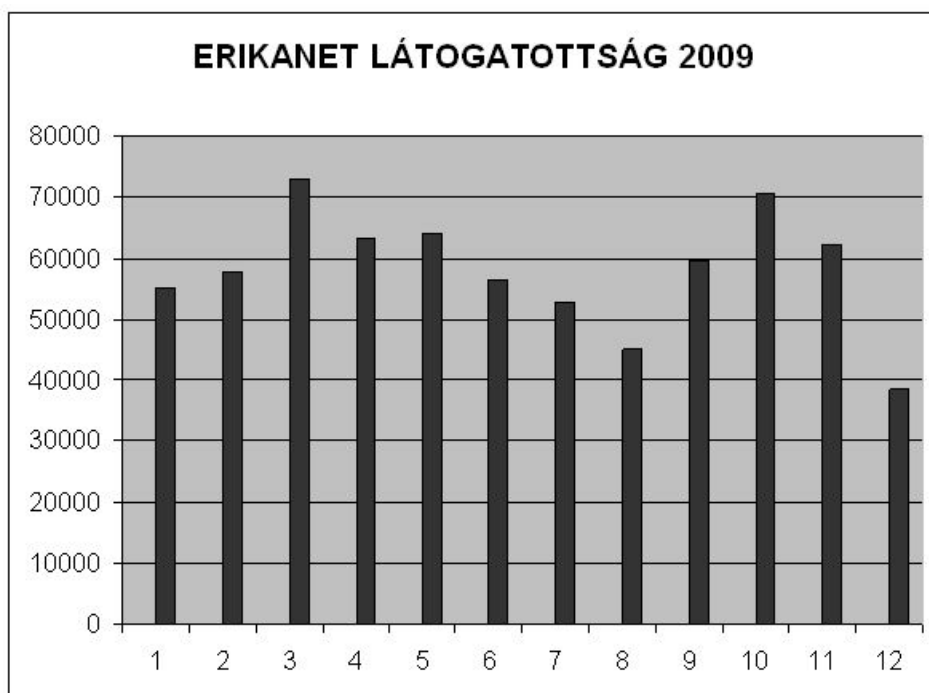
Háztűznéző rovat

A Háztűznéző rovat hetenként egy-egy magyarországi közművelődési intézményt mutat be a nagyközönségnek. A rovat cikkei – többek között – ismertetik a térség, a település múltját és eredményeit, ízelítőt adnak az intézmény történetéből, de megosztják az olvasókkal az intézmény sikereit és nehézségeit is.

Szolgáltatási Börze

Az *Erikanet* portál 2010 januárjától új szolgáltatással várja a rendezvényszervezés területén érdekelt vállalkozókat, magánszemélyeket. Célja, hogy minden olyan háttérszolgáltatást elérhetővé tegyen az adatbázisban, amely egy komplett rendezvény megszervezéséhez és sikeres lebonyolításához szükséges. Ajánljuk mindazon vállalkozásoknak, amelyek potenciális beszállítói lehetnek a kulturális intézményeknek, rendezvényszervező cégeknek, közintézményeknek, magánszemélyeknek.

Mint a mellékelt grafikonból is látszik, látogatottságunk kiegyensúlyozott; a tavaszi és az őszi időszakban egyenletes növekedést mutat. Az internetes keresőkben oldalunk egyre jobb eredményeket ér el; közművelődéssel kapcsolatos keresésekben általában az első oldalon megjelenő találati listán szerepel. Kereső-optimalizálásunk az új oldal tekintetében jelenleg még folyamatban van. Több száz kulcsszó összegyűjtésével szeretnénk elérni, hogy minden közművelődéssel kapcsolatos tevékenységre, kifejezésre az *Erikanet* jöjjön be az első találatok között. További eredményeket várunk a tartalmak közösségi oldalakon való (iwiw, facebook, twitter stb.) megosztásától.

A jövő

Erikanet Közművelődési adatbázis továbbfejlesztése

Jelenleg kialakítás alatt áll az egységes, interneten elérhető Kárpát-medencei eseménynaptár és híradatbázis létrehozása. Tovább szeretnénk olyan módszertani útmutatókat, segédanyagokat készíteni, amelyek segítik az egységes szempontok szerinti adatgyűjtést és megjelenítést, bevonják és megmozgatják a helyi közművelődési intézmények szakembereit.

Országos Értékkataszter létrehozása

Az értéktár bővítésének célja, hogy a jelenleg részben elérhető települési látni-valók ne csak az épített örökségre, hanem a természeti és a szellemi örökségre is kiterjedjenek. A települési értékek, a helyi közművelődési rendezvények egymást kölcsönösen erősítő értékek, melyek egységes megjelenítése mindenképpen előnyére válna a rendszernek. Az Értékkataszter segítségével olyan adatbázis jönne létre, amely térségi, települési szinten gyűjti és rendszerezi az értékeket, legyen az gasztronómiai, turisztikai, kulturális érték, épített, tárgyi vagy szellemi örökség, új társadalmi kezdeményezés.

Közművelődési távoktatási központ létrehozása

Az MMIKL szervezetén az Információs Központ munkatársai jelenleg is dolgoznak; a közművelődésben alkalmazható távoktatás elméleti és gyakorlati ismereteit, technológiáit térképezik fel. Célunk, hogy a szakma igényeinek megfelelő távoktatási tananyagokat készítsünk, illetve segítsük azok létrejöttét. A kapcsolódó képzést („Élethelyzethez igazított tanulás”) a nyár folyamán akkreditáltattuk, jelenleg meghirdetés alatt áll. Szeretnénk elérni, hogy az *Erikanet* rendszer a közművelődési e-tananyagoknak is gyűjtőhelye legyen, illetve az, hogy online kurzusokat is integráljunk a rendszerbe.

Az Erikanet rendszer hosszú távú küldetése: *segíteni és ösztönözni a természetes közművelődési együttműködések, amelyek a későbbiekben további partnerségi projektek alapjául szolgálhatnak. Azaz olyan koncentrált, szakmatámogató felület kialakítására törekszünk, amely segíti az információszerzést, hozzájárul a forrásteremtéshez, támogatja a szakemberek továbbképzését és a közművelődési intézményrendszer megújulását.*

Gyakran ismételt kérdések

Hogyan lehet bekerülni az adatbázisba?

Több lehetőség is van arra, hogy valaki az adatait megjelentesse a rendszerben.

1. Rendezvényt, hírt, alkotóművészeket és előadóművészeket a központi adatbeküldő felületeken is eljuttathat hozzánk egy egyszerű elektronikus adatlap kitöltésével.

Az adatok csak ellenőrzés után kerülnek be a rendszerbe, 4-24 órán belül.

2. A letölthető adatlapok kitöltése után adatait e-mailben is eljuttathatja a rendszert üzemeltető Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátushoz, az erikanet@erikanet.hu címre.

Tárgynak mindkét esetben azt írja: „Felvétel az Erikanet adatbázisba”.

Hogyan lehet bekerülni a Közművelődési Ki-Kicsodába?

Amennyiben szeretne bekerülni a Közművelődési Ki-Kicsoda rovatba, akkor adatait központi adatbeküldő felületeken is eljuttathatja hozzánk, egy egyszerű elektronikus adatlap kitöltésével. Az adatok itt is csak ellenőrzés után kerülnek be a rendszerbe, 4–24 órán belül.

Az űrlap mellé fotót is lehet csatolni.

Mennyit kell fizetni?

A közművelődési intézmények, kulturális civil szervezetek alapadataikkal ingyenesen kerülhetnek be az adatbázisba. A szállásadók, vendéglátók, egyéb piaci szereplők az adatbázisba kerülésért regisztrációs díjat fizetnek, az érvényes médiaajánlatnak megfelelően.

Milyen anyagot kell küldeni a híradatbázisba?

1–2 oldalas sajtóanyagokat várunk wordben, rtf-ben, textként, melyekből a minden fontos hírre jellemző információ kiderül (pl.: helyszín, időpont, célközönség, szervezők, rendezvény, esemény célja, előzmények, kapcsolódó programok). Plakátokat, meghívókat, szórólapokat nem tudunk sajtóanyagnak tekinteni, ezekkel sajnos nem tudunk dolgozni.

A hír mellé küldhetnek logót, kísérőképet, maximum 500 KB méretig. A csatolmányok összesített mérete nem haladhatja meg a 3 MB-ot.

„Pár napja láttam egy hírt, de nem találok. Hogyan tudom könnyen megkeresni?”

A felhasználó remélhetőleg emlékszik a hír címére vagy annak töredékére. A lap tetején elhelyezett keresőbe írja be a keresett szót (pl.: Madách). A rendszer kilistázza azokat a találatokat, amelyekben szerepel a „Madách” szó. Elsőként a híryanagok jelennek meg, ezekben azután időpont szerint kereshet.

Kapcsolat:

www.erikanet.hu

erikanet@erikanet.hu